

Sanningen om vikingar

Under vikingatiden levde de flesta i Skandinavien av vad naturen hade att ge. Fiske, jordbruk och jakt var de vanligaste sätten att försörja sig och sin familj. Men några levde helt andra liv, och dessa har gått till historien som fruktade nordiska plundrare och handelsmän – vikingarna. I denna serie i två delar får vi följa med forskare i vikingarnas fotspår. Har vikingar fått barn med indianer? Koloniserade vikingarna Nordamerika? Och när började egentligen vikingatiden? Det är stora frågor, och svaren har potential att för alltid ändra historieberättelsen.

Speltid: 55 min.

Från: 12 år

Ämne: Historia

Produktionsland:
Storbritannien/Sverige, 2016

Svensk version:
© Filmo, 2017

Ansvarig utgivare:
Ulrika von Yxkull

Filmnr: 1741

**För ytterligare
källinformation:**
Kontakta Filmo
08-445 25 50

Sanningen om vikingar - del 2

De isländska sagorna är den första nedtecknade källan som berättar om vikingarna. Tidigare har historier förts vidare genom muntlig tradition. Sagorna berättar om den landsförvisade Erik Röde, som ger sig ut på en resa av stor historisk betydelse. Enligt sagan når vikingarna ett land som de kallar Vinland. Längre trodde man att Vinland skulle kunna vara Nordamerika, men först på 1960-talet fann man bevis. Vikingarna hade nått Amerika flera hundra år före Columbus, och historien fick skrivas om.

Sedan dess har inga nya fynd gjorts, trots att sagorna berättar om flera boplatser och resor. Forskaren Sarah Parcak använder en ny teknik som använder satellitbilder och infrarött ljus för att upptäcka strukturer under markytan. Med hjälp av satelliterna vill Sarah finkamma den nordamerikanska östkusten i jakt på lämningar efter vikingar. Och när satelliten upptäcker en intresseväckande struktur på Newfoundland ger hon sig iväg. Platsen visar sig vara precis det hon hade hoppats – en bosättning.

Sagorna berättar också om vikingarnas möten med den amerikanska urbefolkningen. Vikingarna kallade dem skrävlingar, och till en början bedrev de båda folkgrupperna handel med varandra. Men när konflikter sedan uppstod hade vikingarna inget annat val än att lämna det nya landet. Men spåren efter mötena finns kvar. 80 personer på Island bär på en gen som bara kan härledas till indianerna. Det betyder att vikingarna och indianerna fick barn med varandra, och att de båda folkens historia är mer sammanflätad än vad vi kunnat ana.

Nyckelord

Vikingar, vikingatiden, handel, slaveekonomi, de isländska sagorna, långskepp, plundring, kolonisation, sjöfart, arkeologi, Nordamerika, Vinland.

Frågor efter visning

1. Vad vet du om de isländska sagorna?
2. Kan man se de isländska sagorna som ett historiskt dokument? Varför/varför inte?
3. Hur har berättelser förts vidare innan de isländska sagorna skrevs?
4. Vilka metoder använder forskarna för att hitta lämningar efter vikingar i Nordamerika?
5. Hur vet vi att vikingarna har träffat den amerikanska ursprungsbefolkningen?
6. Vad finns det som tyder på att det borde finnas fler lämningar i Nordamerika?
7. På vilket sätt kan historien behöva skrivas om?
8. Hur har historien om Nordamerika berättats innan? Finns det fler sätt att berätta historien?

Internetkällor

<http://www.so-rummet.se/kategorier/historia/medeltiden/vikingatiden> - SO-rummet om vikingatiden.

<http://www.sjohistoriska.se/sv/Fordjupning/Amnen1/Vikingar/> - Sjöhistoriska museet om vikingarna och deras skeppsbyggarkonst.

<http://historiska.se/upptack-historien/filter/vikingatid+/> - Historiska museet om vikingatiden.

<http://historiepratarna.moobis.se/2013/12/10/avsnitt-6-vikingatiden/> - Podden Historiepratarna om vikingatiden.

<http://urskola.se/Produkter/147478-Odens-rike-Skapelsen> - Utbildningsradios serie Odens rike om vikingarnas andevärd.

<http://urskola.se/Produkter/176550-Arkeologerna-Verklighetens-vikingar> - Utbildningsradios program Arkeologerna om verklighetens vikingar slår hål på vanliga myter.

<http://www.unesco.se/kultur/varldsarv/> - UNESCOs hemsida om världsarv i Sverige och världen.

<http://www.cbc.ca/news/canada/newfoundland-labrador/viking-dig-point-rosee-newfoundland-2016-1.3751129> - CBC News om utgrävningarna vid Point Rosee. Sidan är på engelska.

<http://vardenshistoria.se/civilisationer/vikingar/nyttfynd-vikingarna-stannade-mycket-langre-i-amerika> - Tidskriften Världens historia om utgrävningarna vid Point Rosee.

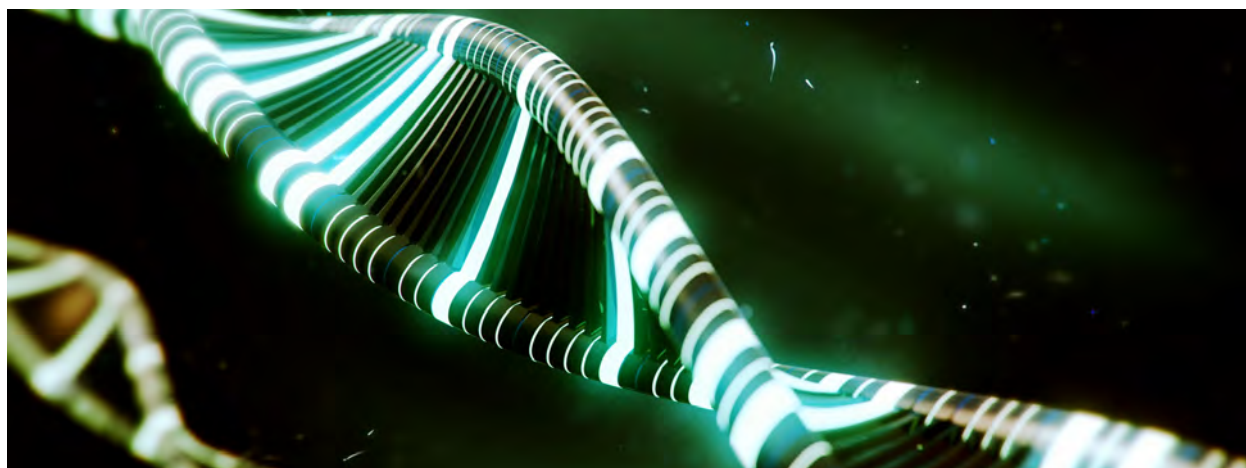
www.ne.se - Nationalencyklopedin

<http://factlab.com/#lo=1> - Dagens nyheters skolsajt

<http://www.sverigeisiffror.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/> - Statistiska centralbyråns (SCB) lärar- och elevhjälp där du kan hitta statistiska underlag

www.filmo.se - Filmos hemsida

Filmerna om vikingarna passar bra för undervisning i grundskolans samhällsorienterande ämnen. Här enligt det centrala innehållet i Lgr11, se www.skolverket.se:

I årskurs 7-9, historia, Lgr11

- Forna civilisationer, från förhistorisk tid till cirka 1700:

"Antiken, dess utmärkande drag som epok och dess betydelse för vår egen tid"

I årskurs 7-9, geografi, Lgr11

- Livsmiljöer:

"Var olika varor och tjänster produceras och konsumeras samt hur varor transporteras. Hur människors försörjning och handelsmönster har förändrats över tid"

I årskurs 7-9, religion, Lgr11

- Religion och samhälle:

"Sambandet mellan samhälle och religion i olika tider och på olika platser"